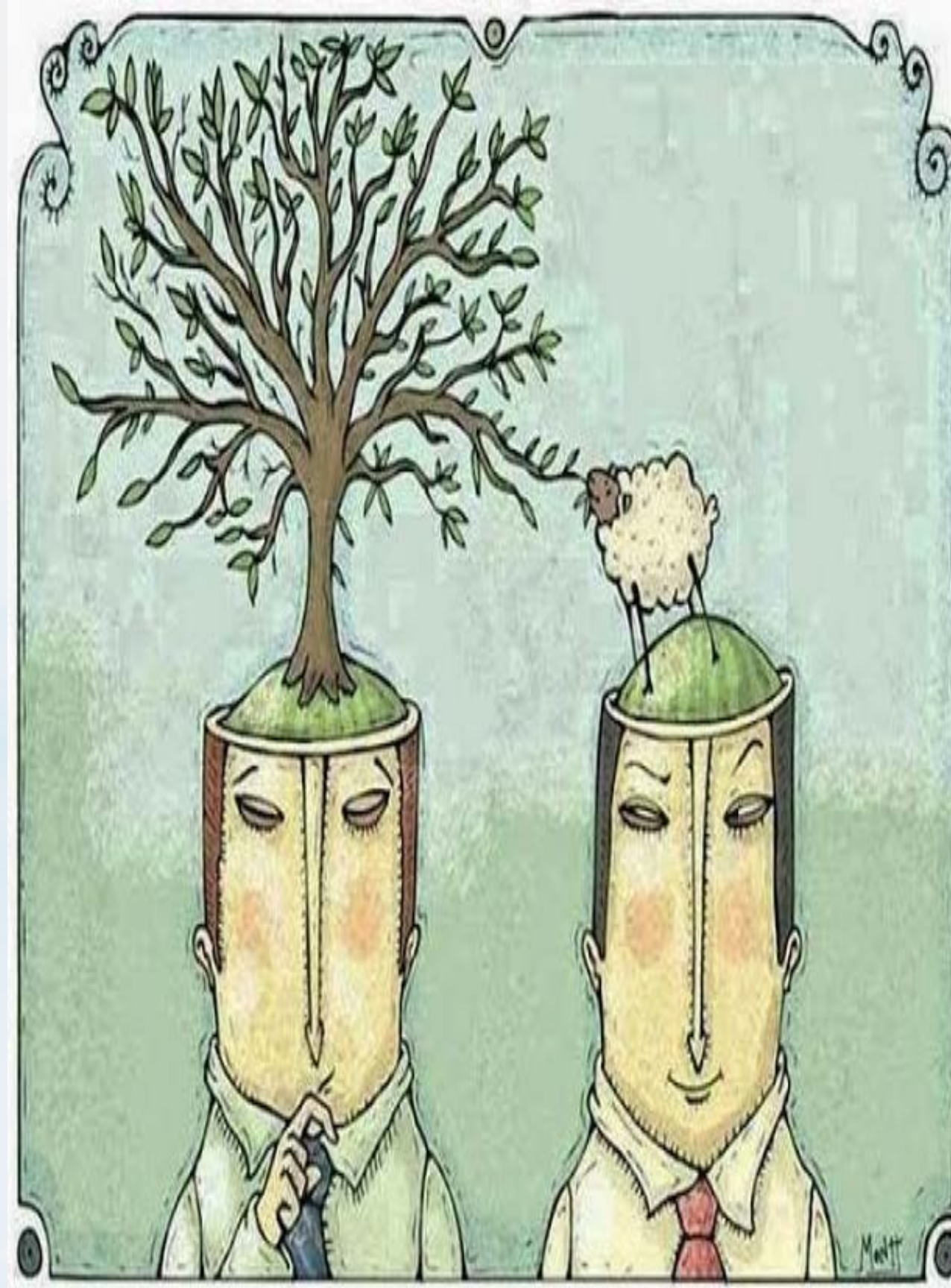

Etik Kavramı

Etik kavramı günümüzde sık sık ahlak kavramı ile karıştırılmaktadır.

TDK etiği, “çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü” şeklinde tanımlamıştır.

Etik İhlal Türleri

1

Aşıırma (İntihal)

Kendisine ait olmayan bir eseri kendi eseriymiş gibi göstermek.

2

Uydurma / Sahtecilik (Fabrication)

Var olmayan verileri gerçekmiş gibi göstermek.

3

Çarpıtma / Saptırma (Falsification)

Kullanılmamış bir yöntemin kullanılmış gibi gösterilmesi.

Etik İhlal Türleri

4

Duplikasyon

Aynı bilimsel çalışmanın birden fazla dergiye gönderilmesi.

5

Bölme / Dilimleme

Aynı çalışmanın her bir bölümünün farklı zamanlarda yapılmış çalışmalar gibi gösterilmesi.

Etik İhlal Türleri

6

Hayali/Haksız Yazarlık

Yapılan bilimsel araştırmada hiçbir emeği olmayan kişilerin isimlerinin yer alması.

7

Bilimsel Korsanlık

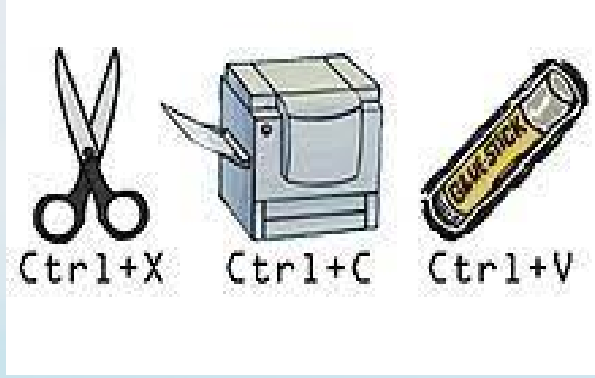
Başka araştırmacıların verilerinin tümünü veya bir kısmını kendi izni olmadan almak ve kendi yayını gibi yeniden yayınlamak.

1-Aşıırma (İntihal/Plagiarism)

İntihal (aşıırma), başka araştırmacıların emek harcayarak oluşturduğu bilimsel çalışmaların kısmen ya da tamamen alınıp kendi eseriymiş gibi gösterilmesi sonucu ortaya çıkan haksız durumdur. Kendi içerisinde gruplara ayırmak mümkündür.

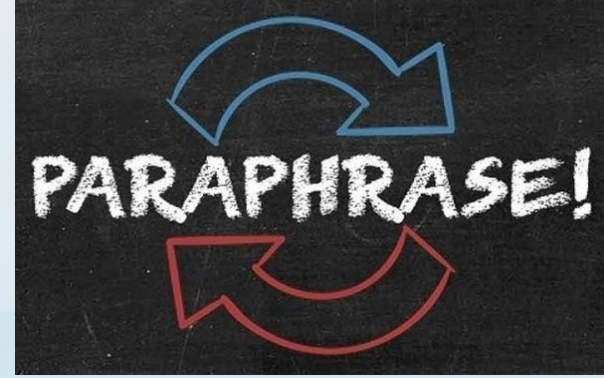
İNTİHAL TÜRLERİ

1-KOPYALAMA

Başkasının emek vererek oluşturduğu bilimsel ürünlerin kopyalama yoluyla bir kısmının veya tamamının alınarak kendi ürünü gibi sunmak.

2-DEĞİŞTİREREK YAZMA

Başkalarına ait bilimsel çalışmaların cümleleri üzerinde değişiklik yapılarak kendisine aitmiş gibi gösterilmesi durumunda ortaya çıkar.

3-BİLİMSEL BİLGİ /DÜŞÜNCE HIRSIZLIĞI

Herhangi bir araştırmacıya ait düşüncelerin, araştırma verilerinin, kaynak göstermeksizin ve o araştırmacının bilgisi dışında kullanılması.

4-KENDİNİ İNTİHAL

Kişinin daha önce kendi hazırlamış olduğu bilimsel çalışmalara ait bilgileri, atıf yapmadan ya da kaynak göstermeden kullanması durumunda ortaya çıkar.

2-Uydurma/Sahtecilik (Fabrication)

“Var olmayan verileri gerçekmiş gibi göstermek” durumunu ifade eder. Ortada herhangi bir bilimsel veri yokken, masa başında yazılan verilerin, bilimsel bir araştırma, bir deney ürünü gibi gösterilmesi durumudur.

3-Duplikasyon

Duplikasyon, aynı bilimsel çalışmanın birden fazla dergiye gönderilmesi, daha önce yayınlanmış bir araştırmanın farklı dillerde (editör izni olmadan) yeniden yayınlanması durumlarını ifade eder.

4-Bölme/Dilimleme

Herhangi bir bilimsel araştırmanın, içeriğinin bütünlüğüne zarar verilecek şekilde bölünerek, her bir bölümünün farklı zamanlarda yapılmış çalışmalar gibi gösterilmesi ya da her bir parçanın aynı tarihte farklı kaynaklarda yayınlaması sonucu gerçekleşir.

5-Hayali/Haksız Yazarlık

Haksız yazarlık “yapılan bilimsel araştırmaya yönelik hiçbir çalışması, katkısı, emeği olmayan kişilerin isimlerinin o çalışmayı yapan kişilerle birlikte yer alması durumu” şeklinde tanımlanabilir.

**Araştırma grubunda
yer almayan bir
kişinin para
karşılığında hazır bir
araştırmanın
kadrosuna dâhil
edilmesi**

**Araştırmayı
hazırlayan kişilerin
derslerine giren
akademisyenin adını
yazmak durumunda
kalmaları**

**Bağımsız çalışma
yapan birkaç kişinin,
çalışmalara
birbirilerinin
isimlerini yazarak
listelerini kabartmak
istemeleri**

6-Çarpıtma/Saptırma (Falsification)

Çarpıtma, kullanılmamış bir yöntemin kullanılmış gibi gösterilmesi, bilgilere ekleme/çıkarma yapılarak amacından saptırılması, başkalarına ait bilgiler üzerinde oynanarak kendine ait bir çalışmaymış gibi gösterilmesi durumudur.

Bilimsel çalışma sonunda elde edilen sonuçların çarpıtılması/kasten değiştirilmesi.

Bilimsel araştırma sırasında kullanılmayan malzeme ve gereçlerin varmış gibi; kullanılmayan yöntem ve tekniklerin de kullanılmış gibi gösterilmesi

Bilimsel çalışmaların yapılma amacından farklı bir amaca hizmet edecek şekilde orijinalinden farklı olarak aktarılması

Bilimsel araştırmanın hipotezi ile uyumsuz bilgilerin araştırmaya dâhil edilmemesi

7-Bilimsel Korsancılık(Scientific Piracy)

Bilimsel korsancılık, başka araştışıcıların verilerinin (yazı, şekil, grafik vb.) tümünü veya bir kısmını kendi izni olmadan almak ve kişinin kendi çalışmasının herhangi bir bölümüne yerleştirerek kendi yayını gibi yeniden yayınlaması durumudur.

SONUÇ olarak

Bilimsel bir yayın doğru veriler toplanarak oluşturulur ve araştırıcı bilgileri eksiksiz aktarır.

Çalışmaya ait veriler toplanırken araştırıcı siyasi düşüncesini, dini inancını ve şahsi menfaatlerini dışarıda tutar, tarafsız bir ürün ortaya çıkarır.

Yayınlanan çalışmada okuyan her bireyin erişebileceği kaynaklar kullanır ve emeği geçen her şahsın ismi belirtilir (yazar listesine eklenir ya da teşekkür edilerek belirtilir).

Etik İhlallerin Bilimsel Topluluğa Olan Güveni Zedeleme Riski

1

Bilimsel İtibar Azalması

Yalan ya da manipülasyon sonucu itibar kaybı riski.

2

Akademik Çöküntü

Çalışmaların etik dışı olması durumunda toplumu etkileyebilir.

3

Bilgi Kirliliği Artışı

Etik dışı uygulamalarla çürük bilimsel yayınlar.

4

Halk Sağlığı Tehlikesi

Etik ihlaller nedeniyle ortaya çıkan, halk sağlığını tehlikeye atabilecek bilgilerin yayılması

DÜNYA ETİK GÜNÜ

*GLOBAL
ETHICS DAY*

15 Ekim 2025

